

Kerkenbeleidsplan Oosterzele

Inhoud

INLEIDING.....	5
1. SITUERING KERKGEBOUWEN.....	9
2. FICHE PER KERKGEBOUW	10
2.1. Sint-Martinus in Balegem	10
2.1.1. Identificatie	10
2.1.2. Beschrijving.....	11
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	12
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	14
2.2. Sint-Bavo, Sint-Bavoplein, 9860 Gijzenzele	15
2.2.1. Identificatie	15
2.2.2. Beschrijving.....	16
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	18
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	19
2.3. Sint-Agatha in Landskouter.....	20
2.3.1. Identificatie	20
2.3.2. Beschrijving.....	21
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	24
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	24
2.4. Sint-Amandus in Moortsele.....	25
2.4.1. Identificatie	25
2.4.2. Beschrijving.....	26
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	28
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	29
2.5. Sint-Gangulfus in Oosterzele.....	30
2.5.1. Identificatie	30
2.5.2. Beschrijving.....	31
2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	33
2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	33
2.6. Sint-Ancharius in Oosterzele	34
2.6.1. Identificatie	34
2.6.2. Beschrijving.....	35
2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving.....	36
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	36
2.7. Sint-Christoffel in Scheldewindeke.....	37
2.7.1. Identificatie	37

2.7.2. Beschrijving.....	38
2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie	43
2.8. De parochiekerken in het parochiaal plan.....	44
2.8.1. Parochiekerken	44
2.8.2. Kerken.....	44
2.8.3. Kerken die onttrokken worden aan de eredienst.....	45
2.8.4. Conclusie van de pastorale werkgroep	45
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	46
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	46
3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht	49
BESLUIT	50

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen die dienen of dienden voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Oosterzele:

- **Sint-Martinus**, Balegemstraat 2, 9860 Balegem
- **Sint-Bavo**, Sint-Bavoplein, 9860 Gijzenzele
- **Sint-Agatha**, Bakkerstraat, 9860 Landskouter
- **Sint-Amandus**, Kloosterstraat 2, 9860 Moortsele
- **Sint-Gangulfus**, Dorp, 9860 Oosterzele
- **Sint-Ancharius**, Bavegemstraat, 9860 Oosterzele, wijk Anker
- **Sint-Christoffel**, Marktweg 1, 9860 Scheldewindeke

Volgend traject werd gevolgd om tot dit kerkenbeleidsplan te komen:

		TIMING
Dekenale conferentie	Eerste voorstel van dekenaal plan met eerste concrete ideeën voor de kerken die in de toekomst voor de eredienst zouden kunnen bestemd blijven. Ontwerptekst.	Oktober 2015
Forum over de nieuwe parochie in de kerk van Landskouter	Programma: <ul style="list-style-type: none">• Voorstelling van wat bedoeld wordt met de nieuwe parochie en eerste concrete suggesties• Vragenronde Algemene uitnodiging maar in het bijzonder zijn volgende belanghebbenden uitgenodigd: Alle leden van parochieploegen, kerkfabrieken, lectoren, koorleden, acolieten, bloemschikkers, vrijwilligers onderhoud kerken, leden van werkgroepen Broederlijk Delen en Welzijnszorg, bestuursleden van Ziekenzorg, catechisten, medewerkers aan Kerk & Leven, ...	10 december 2015

Ontwerp eerste kerkenbeleidsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreking in de dekenale conferentie • Bespreking in de taakgroep van het nieuw te vormen dekenaat Wetteren (in aanwezigheid van Mgr. Luc Van Looy) 	Mei 2016
Doorspelen van eerste ontwerp aan CKB	Bespreking binnen het centraal kerkbestuur	Mei 2016
Infoavond over kerkenbeleidsplannen Merelbeke en Oosterzele	<ul style="list-style-type: none"> • Voorstelling werking nieuwe parochie (visie) • Voorstelling ontwerp kerkenplan(nen) • Vragenronde • Voor alle geïnteresseerden, met bijzondere aandacht voor de medewerkers overal ter plaatse. 	12 december 2016
Stuurgroep nieuw te vormen parochie in Merelbeke - Oosterzele	Goedkeuring van kerkenplan(nen)	21 december 2016
	Versturen van Kerkenbeleidsplan aan het bisdom (via mail)	22 december 2016
Inzenden definitief kerkenbeleidsplan aan het bisdom	Ondertekend door de moderator van de nieuw te vormen parochie en door de voorzitter van het centraal kerkbestuur	Januari 2017
Antwoord van Vicaris Joris De Jonghe	Eerste reactie van bisdom met een aantal bemerkingen bij het kerkenbeleidsplan voor Oosterzele	2 februari 2017
Stuurgroep	Bespreking bemerkingen van het bisdom en aanpassingen	15 februari 2017
	Doorsturen antwoord aan vicaris Joris De Jonghe via mail	24 februari 2017

	Telefonisch overleg over nog enkele kleine aanpassingen aan het kerkenbeleidsplan.	Tussen maart en juni
Mail aan bisdom	Overmaken definitieve versie Kerkenbeleidsplan.	28 juni 2017
Mail van Vicaris Joris De Jonghe	Definitieve goedkeuring van het kerkenbeleidsplan door het bisdom. Ondertekende beslissing van het bisdom (canon).	30 juni 2017
Overmaken goedgekeurd kerkenplan aan CRKC en Agentschap Onroerend Erfgoed	Door gemeentebestuur overgemaakt na mondeling overleg.	5 juli 2017

Met dit kerkenplan wil de parochiale stuurgroep duidelijkheid scheppen betreffende het toekomstig gebruik van de parochiekerken in de huidige (nieuwe) parochie in Merelbeke – Oosterzele.

De visie van de pastorale stuurgroep is de volgende:

De belangrijkste bestaansreden van een kerkgebouw is om Huis van God te zijn onder de mensen. Daartoe werd deze opgericht en gewijd. Vandaag betekent dat ook dat vanuit dit kerkgebouw de hele zending van de christelijk gemeenschap zichtbaar en tastbaar wordt in de liturgie, de diaconie en de verkondiging. Zo kan de gemeenschap een profetisch teken worden voor zichzelf en voor de wereld.

Dat betekent dat deze kerken een open plek zijn waar mensen te allen tijde binnen kunnen voor persoonlijk gebed, voor gelovige inspiratie, voor vieringen en voor een aanbod aan activiteiten die de totaliteit van het geloofsleven en de gemeenschap bevorderen.

In sommige kerken kan dat hele aanbod in de toekomst niet meer gegarandeerd worden. Toch kunnen zij, mits een levendige kern van mensen de zorg voor het gebouw en de spirituele uitstraling ervan behartigt, een plek zijn waar (een deel van) de ruimte ook kan blijven dienen voor gebed en bezinning. Daar kan eventueel ook een nevenbestemming een onderkomen vinden.

In een aantal kerken is ook dit minimum niet haalbaar. Daarom zal voorgesteld worden om deze (binnen een bepaalde termijn) aan de eredienst te onttrekken.

Bij het opstellen van dit kerkenplan nam de parochiale stuurgroep volgende factoren in overweging:

- De huidige stand van zaken, wat betreft het concrete gebruik van parochiekerken en beschikbare bedienaars van de eredienst;
- De beslissing van het bisdom Gent om in 2016 het aantal dekenaten te herleiden van 34 tot 10.

- De oprichting van 43 nieuwe parochies in het bisdom Gent, voor ons één nieuwe parochie op het grondgebied van de gemeenten Merelbeke en Oosterzele. De juridische oprichting van deze nieuwe parochies is gepland voor 2018.
- De noden, wensen en inbreng van betrokken partijen, op de eerste plaats de christelijke gemeenschap, en meer specifiek de kerkraden en het centrale kerkbestuur, de parochieploegen, de vzw's Parochiale Werken, en, waar mogelijk de ruimere maatschappij, vertegenwoordigd door de burgerlijke instanties.

Het gemeentebestuur wilde in eerste instantie van de religieuze overheid vernemen wat de toekomstvisie was in verband met de religieuze activiteiten in de verschillende kerken. Deze visie is onontbeerlijk om een toekomstplan voor onze kerken te kunnen uitwerken. Deze visie werd door de bisschop goedgekeurd op 28 juni 2017. Simultaan bereidde het gemeentebestuur de stappen voor die nog dienen genomen te worden nadat de religieuze toekomstplannen bekend waren.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Oosterzele, het centraal kerkbestuur van Oosterzele en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren. Adviezen werden gevraagd bij het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed en het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur vzw (CRKC) en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Gent op 28 juni 2017;
- door de gemeenteraad van de gemeente Oosterzele op 27 september 2017.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Goedkeuring Kerkenbeleidsplan Oosterzele

De Bisschop van Gent, mgr. Luc Van Looy, verklaart hierbij dat hij heeft kennis genomen van het Kerkenbeleidsplan voor de gemeente Oosterzele (gedateerd 28 juni 2017) dat hem werd voorgelegd op 28 juni 2017 en dat hij dit plan goedkeurt.

Gent, 28 juni 2017

+ Luc Van Looy
bisschop van Gent

Namens de gemeenteraad

Borchert Beliën
gemeentesecretaris

Hilde De Sutter
voorzitter gemeenteraad

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Martinus, Balemstraat 2, 9860 Balem
2. Sint-Bavo, Sint-Bavoplein, 9860 Gijzenzele
3. Sint-Agatha, Bakkerstraat, 9860 Landskouer
4. Sint-Amandus, Kloosterstraat, 9860 Moortsele
5. Sint-Gangulfus, Dorp, 9860 Oosterzele
6. Sint-Ancharius, Bavegemstraat, 9860 Oosterzele, wijk Anker
7. Sint-Christoffel, Marktweg 1, 9860 Scheldewindeke

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Martinus in Balegem

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Martinus

Geografische ligging

- Balegemstraat 2, 9860 Balegem
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren

Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Kerkfabriek Balegem

Bescherming(en): Niet-beschermd

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/36678>

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

In 1866 gebouwde parochiekerk naar ontwerp van architect Edmond de Perre-Montigny, aansluitend bij het doorsnee type plattelandskerk uit midden 19de eeuw, zowel wat de plattegrond als de bouwstijl betreft. Driebeukige kerk met schip van zes traveeën onder leien zadeldak, ingebouwde oosttoren, koor van één travee en driezijdige sluiting, ondiepe zijkoren in het westen.

Sobere baksteenarchitectuur met neoclassicistische inslag. Zware zandstenen hoekkettingen aan de voorgevel. Vierkante toren met ingesnoerde spits in het verlengde van het uitspringende centrale voorgevelrisaliet met portaal. Hoge rondbooglichten met geometrisch traceerwerk, in de oostgevel verrijkt met geprofileerde hardstenen omlijstingen. Rechthoekige omlijste poort onder een gebogen fronton met kruisbekroning. Zijgevels geleed door lisenen, met zandstenen plint en geprofileerde daklijst.

Bepleisterd en beschilderd neoclassicistisch kerkinterieur. Tonvormig overwelfd schip op composietzuilen, gordel- en scheibogen versierd met spiegels, zijbeuken met pilasterordonnantie en pseudo-kruisribgewelven.

Mobilair

- Hoofdaltaar vervaardigd door Mattele uit Kortrijk naar het ontwerp van A. Vossaert uit Oudenaarde
- Beeldhouwwerk: gepolychromeerde houten beeldengroep met Sint-Martinus uit de 18de eeuw.
- Twee gepolychromeerde houten reliekschrijnen, één van Sint-Jozef en één van de Heilige Martinus van Tours.
- Twee eiken biechtstoelen afkomstig uit de voormalige kerk. Zedateren uit de tweede helft van de 18de eeuw. De 2 andere biechtstoelen dateren van 1884 naar een ontwerp van A. Vossaert.
- Het orgel, gebouwd door Delmotte uit Doornik dateert van 1879.

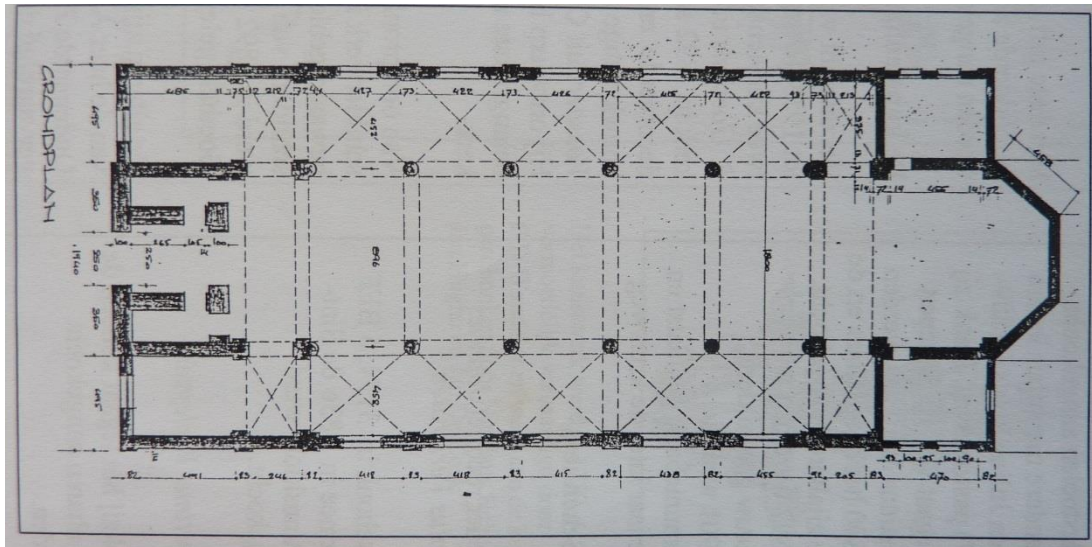
b) Architecturale mogelijkheden

De kerk werd in 1816 gebouwd.

Ze heeft 3 beuken die 29 m lang zijn, de middenbeuk is 9,5 m breed, de zijbeuken zijn 4,5 m breed.

Het koor is 12 m lang.

Het portaal met erboven het oksaal draagt tevens de toren: 9 m breed en 4,9 m diep.

c) Bouwfysische toestand

Eind 20ste eeuw werd de kerk volledig gerestaureerd, zowel aan de buitenkant als aan de binnenkant (elektriciteit, schilderwerken) - zie document monumentenzorg Oost-Vlaanderen.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Geen beschermd monument, geen beschermde omgeving.
Parkeermogelijkheden op de Pastorijberg en de Krekelberg.
De kerk ligt binnen het RUP Dorpskernen.

LEGENDE

ALGEMEEN

	GRENS RUP
	BESTAANDE PERCELEN
	BESTAANDE BEBOUWING

GRONDVLAKKEN EN OVERDRUK

CATEGORIE 1 'WONEN'

	ART. 1 - CENTRUMZONE
	ART. 2 - ZONE VOOR ZORGWONINGEN

CATEGORIE 6 'OVERIG GROEN'

	ART. 3 - WAARDEVOLLE TUIENEN
--	------------------------------

CATEGORIE 8 'LIJNINFRASTRUCTUUR'

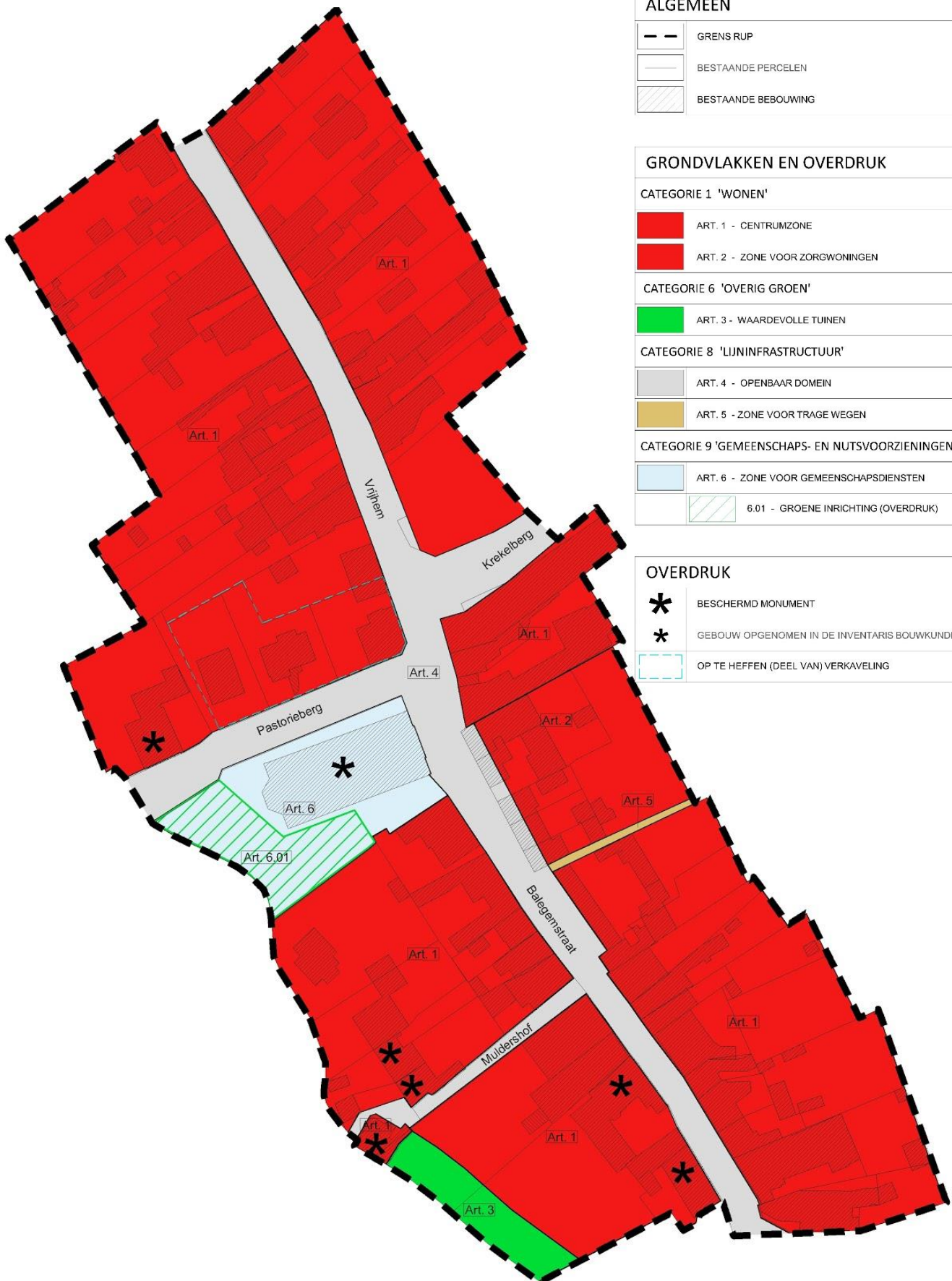
	ART. 4 - OPENBAAR DOMEIN
	ART. 5 - ZONE VOOR TRAGE WEGEN

CATEGORIE 9 'GEMEENSCHAPS- EN NUTSVOORZIENINGEN'

	ART. 6 - ZONE VOOR GEMEENSCHAPSDIENSTEN
	6.01 - GROENE INRICHTING (OVERDRUK)

OVERDRUK

	BESCHERMD MONUMENT
	GEBOUW OPGENOMEN IN DE INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED
	OP TE HEFFEN (DEEL VAN) VERKAVELING

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Wekelijkse misviering op zondagochtend en andere erediensten.

2.2. Sint-Bavo, Sint-Bavoplein, 9860 Gijzenzele

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Bavo

Geografische ligging

- Kerkstraat 6, 9860 Gijzenzele
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Gemeente Oosterzele

Bescherming: Kerk met kerkhofsites beschermd

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/36739>

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Naar het oosten georiënteerde kerk opgericht binnen een ommuurd kerkhof aan de buitenbocht van de straat. Oudste vermelding van de kerk in 864 als bezit van de Gentse Sint-Baafsabdij. Het oude bedehuis zou in de 13de eeuw vervangen zijn door een nieuw.

Het 15de-eeuwse gotische koor met driezijdige apsis vormt thans het oudste deel van de kerk.

Eenbeukig schip van vijf traveeën met ingebouwde vierkante westtoren daterend uit de tweede helft van de 18de eeuw, zou op oude funderingen zijn gebouwd. Koor grotendeels van Balegemse zandsteen, versterkt met steunberen op de hoeken. Oorspronkelijk vijf, heden vier spitsboogvensters met in 1962 gerestaureerd drieledig maaswerk. Bakstenen schip onder leien zadeldak. Eenvoudige westgevel op zandstenen plint met licht uitspringende torenrisaliet. Rondboogportaal in een hardstenen omlijsting: pilastervormige rechtstanden onder een geblokte boog met driuplijst. Licht ingesnoerde torenspits met kruis en windhaan. Noord- en zuidgevel op plint van grijze natuursteenblokken met een dunne zandstenen band. Pilastergevels met hoge steekboogvensters. Een klein blind en getoogd venster op zandstenen dorpel in de eerste travee van de zuidgevel; gedichte lage getoogde deur in de tweede travee van de noordgevel. Herstellingen na oorlogsschade van 1940 met onder meer bouw van een nieuwe sacristie in traditionele stijl (circa 1965).

Bepleisterd en geschilderd.

Interieur

Schip met gedrukt tongewelf, gordelbogen aanzettend op stucconsoles in Lodewijk XVI-stijl.

Mobilair

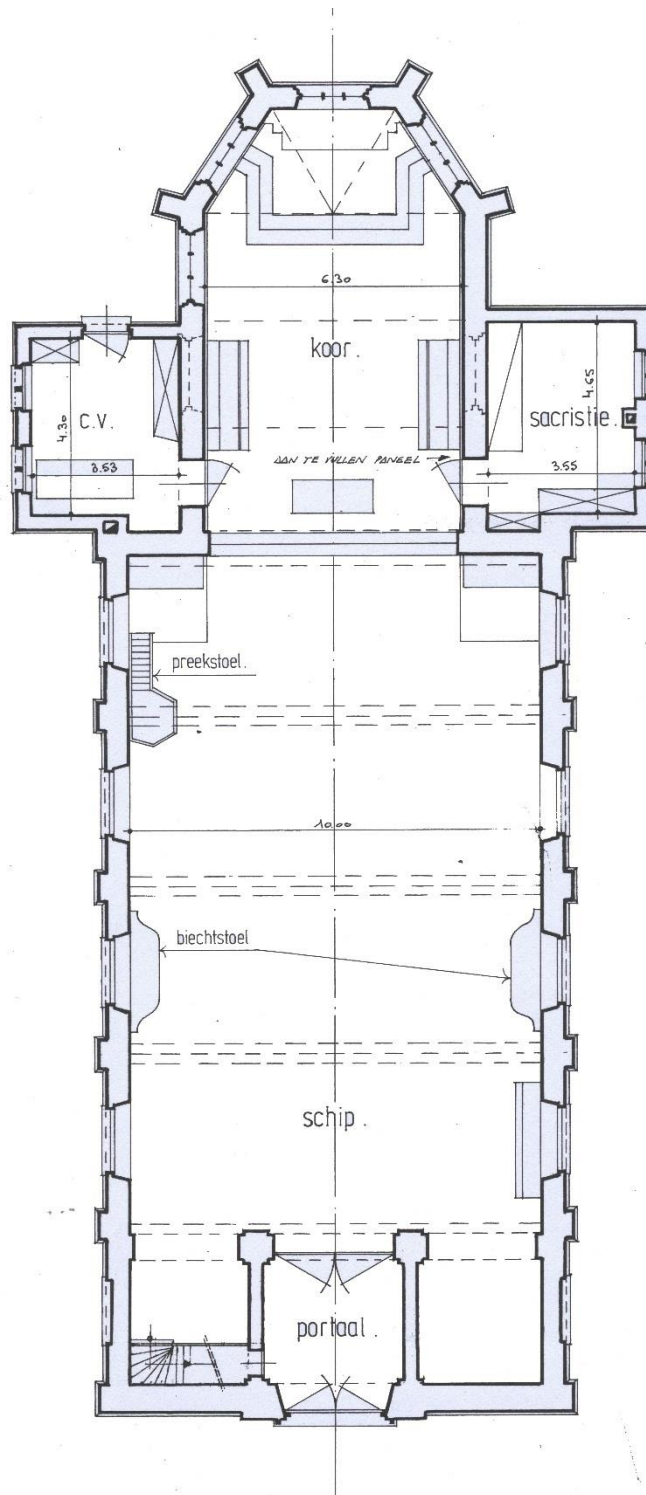
- Beeldhouwwerk: gestoffeerd en gepolychromeerd Heilig Barbarabeeld uit de 17de eeuw met zilveren attributen.
- Barok hoofdaltaar volgens archiefgegevens pastorie van 1688. Gemarmerd houten portiekaltaar met bladgouddecoratie en schilderij op doek van het Lam van de Apocalyps.
- 18de-eeuwse zijaltaren waarvan één naar verluidt gedateerd 1782, gemarmerde houten portiekaltaren.
- Twee 18de-eeuwse houten biechtstoelen, 18de-eeuwse houten communiebank en 17de-eeuwse houten preekstoel.
- Geklasseerd Van Peteghem orgel – is toe aan renovatie
- Deel van een zandstenen zuilschacht met Korinthisch kapiteel afkomstig van de Romeinse site van Velzeke, sinds 1981 dienstig als sokkel van een modern altaar.

b) Architecturale mogelijkheden

Het is een kerk met een open schip zonder zijbeuken.

Grondplan:

Eenbeukig schip:	lengte: 20,5 m	breedte: 9,6 m
Koor:	lengte: 10,5 m	breedte: 6,1 m
Portaal met erboven oksaal :	diepte: 4 m	breedte: 2,8m
Sacristie (rechts v/h koor):	lengte: 4,5m	breedte: 3,5m
Berging (links v/h koor)	lengte: 4.5m	breedte: 3,5m

c) Bouwfysische toestand

Grondige restauratie/renovatie van het gebouw in 1999/2000. Het dak van de toren en het schip werden vernieuwd.

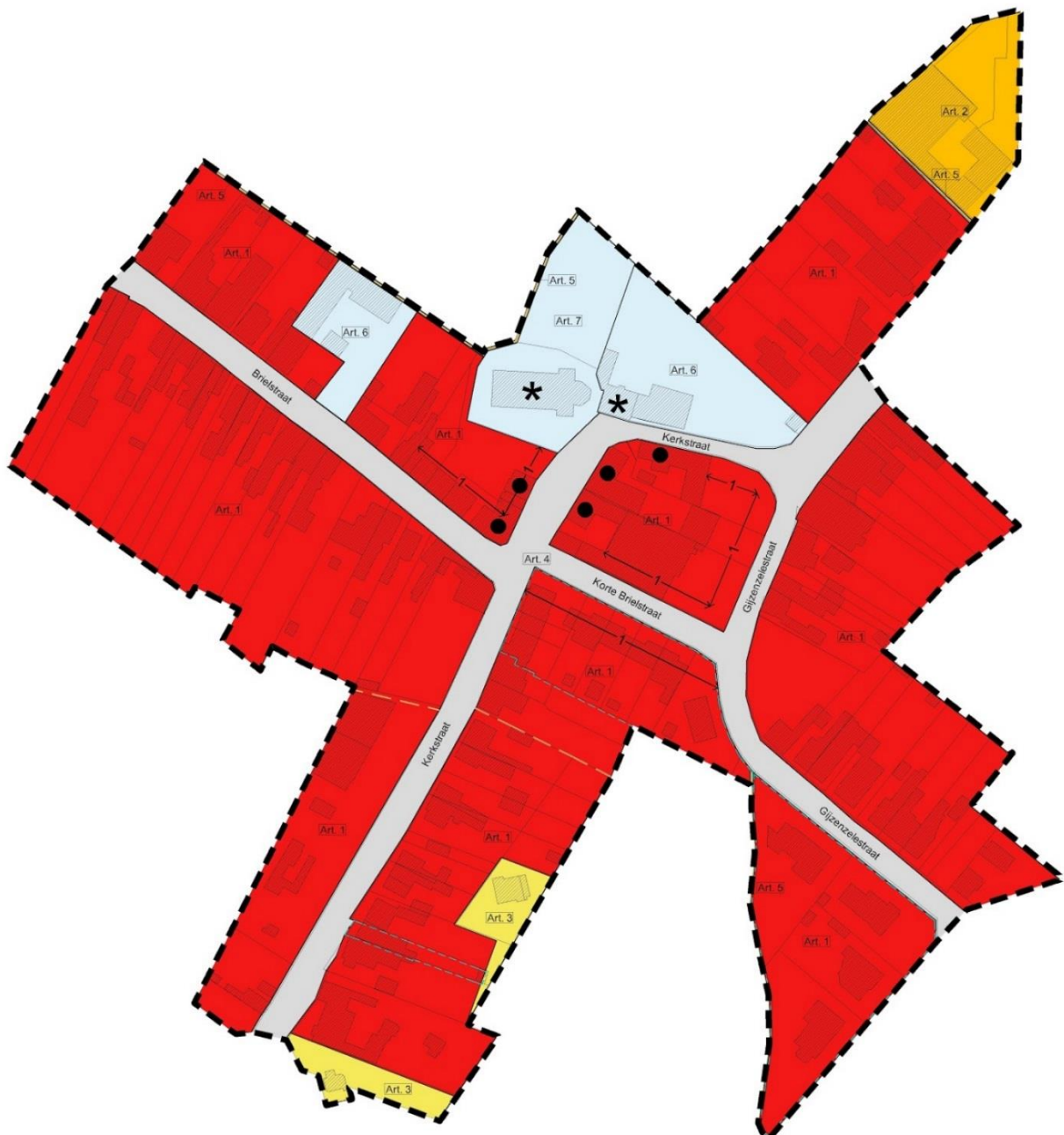
Er is nood aan een nieuwe verwarmingsinstallatie. De kerk wordt momenteel verwarmd d.m.v. verplaatsbare gasstralers.

In 2016 kreeg het gehele gebouw een behandeling tegen houtborende insecten.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Beschermde kerk en kerkhofsite. Het kerkgebouw als historisch monument bepaalt mee de eigenheid van het dorp.

De kerk ligt binnen het RUP Dorpskernen.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Huidig gebruik:

De kerk wordt nu enkel nog gebruikt voor vieringen op kermismaandag en op Allerheiligen. Er zijn af en toe tentoonstellingen, soms evenementen (lezingen) of gebruik door de school.

Toekomstig gebruik

Het heemkundig genootschap van Gijzenzele zou de kerk graag in gebruik nemen als lokaal en voor het opzetten van een permanente tentoonstelling over de wereldoorlogen, in het bijzonder WO II waarvoor zij kunnen beschikken over allerlei materiaal van o.a. het zesde linieregiment. Daarnaast zouden ze de kerk willen gebruiken als lokaal voor hun andere activiteiten en ter beschikking stellen voor andere culturele activiteiten in de gemeenschap.

2.3. Sint-Agatha in Landskouter

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Agatha

- Geografische ligging
- Bakkerstraat 1, 9860 Oosterzele (Landskouter)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Gemeente Oosterzele

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36753>

2.3.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Oudste vermelding van de kerk teruggaand tot 1155 toen de bisschop van Kamerijk het patronaatschap afstond aan de Gentse Sint-Baafsabdij. Oorspronkelijk toegewijd aan de Heilige Blasius, later (vermoedelijk sinds de 18de eeuw) aan Sint-Agatha die als bedevaartheilige in de kapel werd bezocht voor borstziekten. Volgens een legende zou een Franse prinses lijdend aan een ongeneeslijke borstkwaal zich tot Sint-Agatha hebben gewend en uit dankbaarheid voor genezing de kapel te Landskouter hebben vervangen door een kerk.

Het omringend kerkhof was vroeger omheind door een lage zandstenen muur die in de tweede helft van de 19de eeuw werd gesloopt om als restauratiemateriaal te dienen voor de kerk. Sindsdien omhaagd. Voorheen met ijzeren toegangshek tegenover de noordkant tussen twee vierkante pijlers met beraping en siervaasbekroning. Waarschijnlijk oorspronkelijk een laatromaanse zaalkerk met westtoren uit de 12de eeuw nadien uitgebreid met transept en koor en verscheidene malen aangepast. Herstellingswerken in de 19de eeuw onder meer door architect de Perre-Montigny in 1874. Recent gerestaureerd (circa 1980) onder leiding van architectenbureau Bressers.

De huidige parochiekerk is een typische kleine plattelandskerk in overgangsstijl romaans-gotisch.

Plattegrond: eenbeukige kruiskerk met schip van drie traveeën, ongelijke transeptvleugels van één travee, recht afgesloten koor van twee traveeën en zware vierkante westtoren. Overwegend opgetrokken uit witgele zandsteen in regelmatig metselverband, afkomstig uit de steengroeven van de Betsberg (grens Landskouter/Oosterzele). Stroken metselwerk van onregelmatige Doornikse grijze steen boven de 1 meter hoge omlopende zandstenen sokkel, in de torengelvels en in de zijgelvels van het schip, mogelijk hergebruikt materiaal van de vroegere kapel. Toevoeging van de noordelijke transeptbeuk en koor in de 13de eeuw, gepaard gaand met verhoging van de daknok van het schip met 1 meter (zie sporen van de oude dakhelling in de oostelijke torenmuur), zodat nok van schip, koor en noordelijke transeptvleugel overeen stemmer. Zuidelijke kruisbeuk bijgebouwd in de 16de eeuw.

Schip oorspronkelijk verlicht door kleine, hooggeplaatste spitsboogvensters waarvan één origineel behouden in de eerste travee van de noordgevel en twee gedichten zichtbaar naast de toegevoegde kruisbeuk. Gedichte deuropening in de noordgevel (vermoedelijk uit de 14de eeuw) met drielobbig gotisch boogveld ingeschreven in een spitsboog met druiplijst op imposten. Bij de verbouwingen van 1752: plaatsing in de tweede travee aan weerszij van het schip van een groot steekboogvenster. Noordelijke kruisbeuk met eenvoudige spitsboogvormige vensterlichten. Noordelijke puntgevel met oren en een tot steekboogvenster gedicht vroeger spitsboogvenster. Koorpuntgevel bekroond door een kruis ingeschreven in een cirkel. 13de-eeuws spitsboograam gedicht in de 16de eeuw. Zijgelvels verlicht door steekboogvensters van 1752. Smallere en lagere zuidelijke puntgevel van transept met hoeksteunberen en twee horizontale waterlijsten; een groot spitsboogvenster met driedelig laat-gotisch maaswerk. 16de-eeuws spitsboogvenster in zuidgevel van schip bij 19de-eeuwse restauratiewerken voorzien van nieuw tracerwerk geïnspireerd op het zuidelijke transeptvenster. Kleine sacristie in de zuidelijke kooroksel gebouwd in 1897 ter vervanging van de te kleine oudere sacristie: bakstenen constructie op zandstenen sokkel en onder zadeldak.

Massieve vierkante westtoren geschoord door hoeksteunberen en ter hoogte van de versnijding verbonden door een zware waterlijst, overgaand in de omlopende daklijst van het schip. Westgevel met laatromaanse ingang. Rechthoekige vleugel deur onder rondboogveld ingeschreven in een boog met booglijst op imposten. Deurvleugels van ongelijke breedte beslagen met ijzeren hengsels, nagels, oud slot, klink en trekking. Noordelijke en zuidelijke torenmuur met smal klein spitsboogvenster. Aan elke zijde een schietgat boven de waterlijst. Klokkkamer verlicht door spitsboogvensters met Y-tracering in zandsteen, geplaatst door de Perre-Montigny in 1874. Licht naar het oosten overhellende achtkantige torenspits boven eenvoudige dakconsolenrij.

Interieur

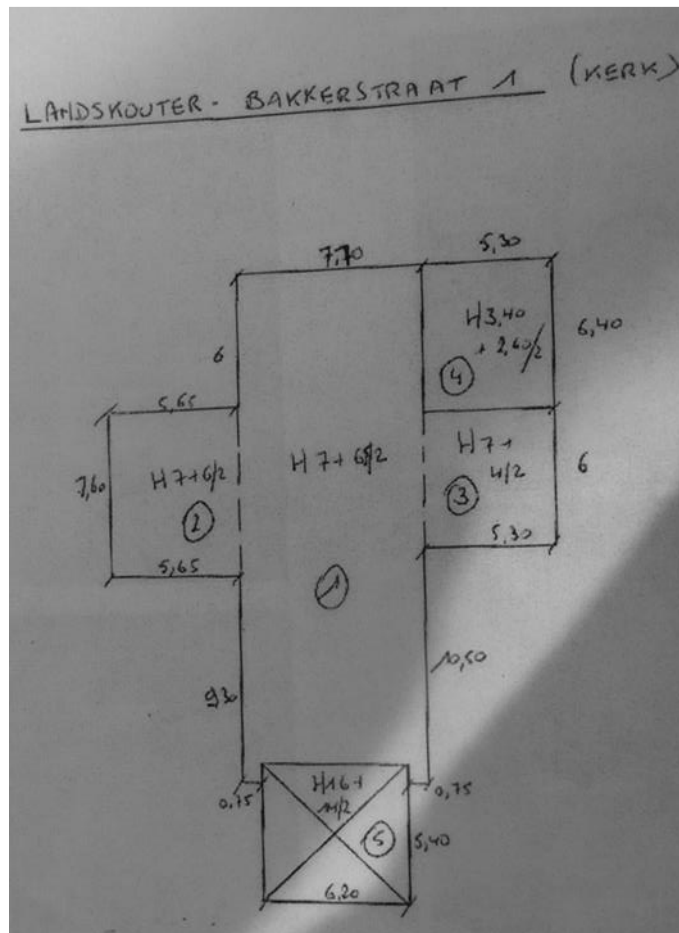
Circa 1900 van polychromie voorzien, heden egaal beschilderd. Noordelijke transeptbeuk, schip en koor oorspronkelijk overwelfd met houten tongewelf waarvan nog sporen zouden zichtbaar zijn in het dakwerk. Nadien voorzien van kruisribgewelven. Overwelfing van het transept daterend uit de 16de eeuw, van het koor uit de 17de eeuw, van het schip uit de 18de eeuw. Origineel kruisribgewelf van Doornikse steen in de toren, verscholen achter het doksaal van 1768. Zware ribben met gesculpteerde rozet op de sluitsteen en consoles versierd met bladwerk. Noordelijke transeptbeuk gescheiden van het koor door twee spitsbogen ingeschreven in een rondboog. Twee ongelijke spitsbogen scheiden het zuidelijk transept van het koor.

Mobilair

Beeldhouwwerken: houten calvariegroep uit begin 17de eeuw; Sint-Agatha, Heilige Blasius en Onze-Lieve-Vrouw met Kind uit de 16de eeuw maar met 19de-eeuwse polychromie. Meubilair overwegend uitgevoerd in rococostijl. Hoofdaltaar uit de tweede helft van de 18de eeuw van gemarmerd hout met schilderij "Verrijzenis" door Jacob Van Oost (18de eeuw); zijaltaar, gewijd aan Sint-Agatha en aan de Heilige Blasius (tweede patroonheilige), van gemarmerd hout uit de tweede helft van de 18de eeuw. Een eiken 18de-eeuwse biechtstoel. Eiken communiebank, gedateerd 1750 met vijf gesculpteerde cartouches uitgevoerd door Frans Hebbelinck. Eikehouten preekstoel gedateerd 1752, met gesculpteerde kuip op witgeschilderd beeld van de Goede Herder. Eiken koorgestoelte van 1768, door Domien Cruyt. Koorlambrisering van gemarmerd hout uit de tweede helft van de 18de eeuw. Eiken doksaal gedateerd 1768, door Domien Cruyt, met 18de-eeuws orgel. 15de-eeuws hardstenen wijwatervat.

b) Architecturale mogelijkheden

Koor	lengte: 6 m	breedte: 7,70 m
Middenbeuk:	lengte: 16,50 m	breedte: 7,70 m
Zijaltaar Links:	lengte: 7,60 m	breedte: 5,65 m
Zijaltaar Rechts:	lengte: 6,00 m	breedte: 5,3 m
Sacristie:	lengte: 6,40 m	breedte: 5,30 m
Berging:	lengte: 1,40 m	breedte: 1,30 m

c) Bouwfysische toestand

Vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Agatha

Deze vaststelling is geldig sinds 28 december 1836 tot op heden.

Het onderhoud van het geklasseerde kerkgebouw gebeurt via sturing en controle van de kerkfabriek in samenwerking met Monumentenwacht. Laatste controle op 30 maart 2016.

Besluit laatste rapport:

De kerk is algemeen in goede staat. Recent werden werken uitgevoerd aan het kerkpad. De goten zijn gecoat en enkele zinken afwerkprofielen zijn aan de topgevels aangebracht. Aanbevelingen uit onze rapporten worden voor zover mogelijk altijd snel opgevolgd, waarvoor dank. Het komt de kerk ten goede. Op vraag van de abonnee gaan we verder in op de vochtproblemen van de zuidelijke torengewel. In het verslag geven we de meest precaire zaken weer die een dringende aanpak vereisen, maar voor alle overige punten verwijzen we terug naar vorige rapporten.

In 2016 werd alle verlichting vervangen door ledverlichting in de kerk als ook de buitenverlichting van het monument.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het belang van een kerk als eigenheid aan de dorpskern.

Beschermd monument: Object nummer(s): 4.01/44052/101.1

De kerk ligt niet in het RUP Dorpskernen.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De kerk wordt gebruikt voor:

- Wekelijks op zondag eucharistieviering (soms op zaterdagavond en in de week)
- Huwelijken
- Dopen
- Concerten
- Gebedsdiensten
- Dagelijks is de kerk open voor een bezoek of een stil moment

2.4. Sint-Amandus in Moortsele

2.4.1. Identificatie

Naam: Sint-Amandus

Geografische ligging

- Sint-Antoniusplein 8, 9860 Oosterzele (Moortsele)
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Gemeente Oosterzele

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/8423>

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Naar het oosten georiënteerde driebeukige kerk met uitgebouwde westtoren, ingeplant in de oosthoek van het Sint-Antoniusplein, met achterliggend kerkhof. Tijdstip van de stichting van het aanvankelijk romaans bedehuis onbekend. Het patronaatschap van de kerk ging in 1126 over van de bisschop van Kamerijk naar de abdi van Enname. In de 13de eeuw vervangen door een kruiskerk met polygonaal koor. Daarvan bleven het koor met driezijdige sluiting en de zuidelijke kruisbeuk, opgetrokken uit Balegemse zandsteenblokken, bewaard. Noordelijke transeptarm van gewitte baksteen, daterend van verbouwingen uit de 16de eeuw, evenals de verdwenen vierkante kruisingstoren. Veranderingswerken in de 17de en de 18de eeuw waaronder aan het schip. Herstelling en gedeeltelijk verbouwing van de kerk naar ontwerp van architect Auguste Van Assche van 1875: toevoeging van neogotische zijbeuken en westgevel met toren in baksteenbouw.

Koor met zware hoeksteunberen en spitsboogvensters met maaswerk. Transeptvensters met hoog-gotisch maaswerk (16de eeuw). Bakstenen sacristie in de zuidelijke kooroksel met zandstenen hoekkettingen en twee getraliede, getoogde vensters. Vierkante neogotische westtoren van drie geledingen met ingesnoerde leien spits, rechts geflankeerd door een calvarieportiek, links doopkapel met torentrap. Lage zijbeuken met smalle spitsboogvensters waarvan de bogen boven de daklijst ingeschreven zijn in punttoppen met zadeldakjes.

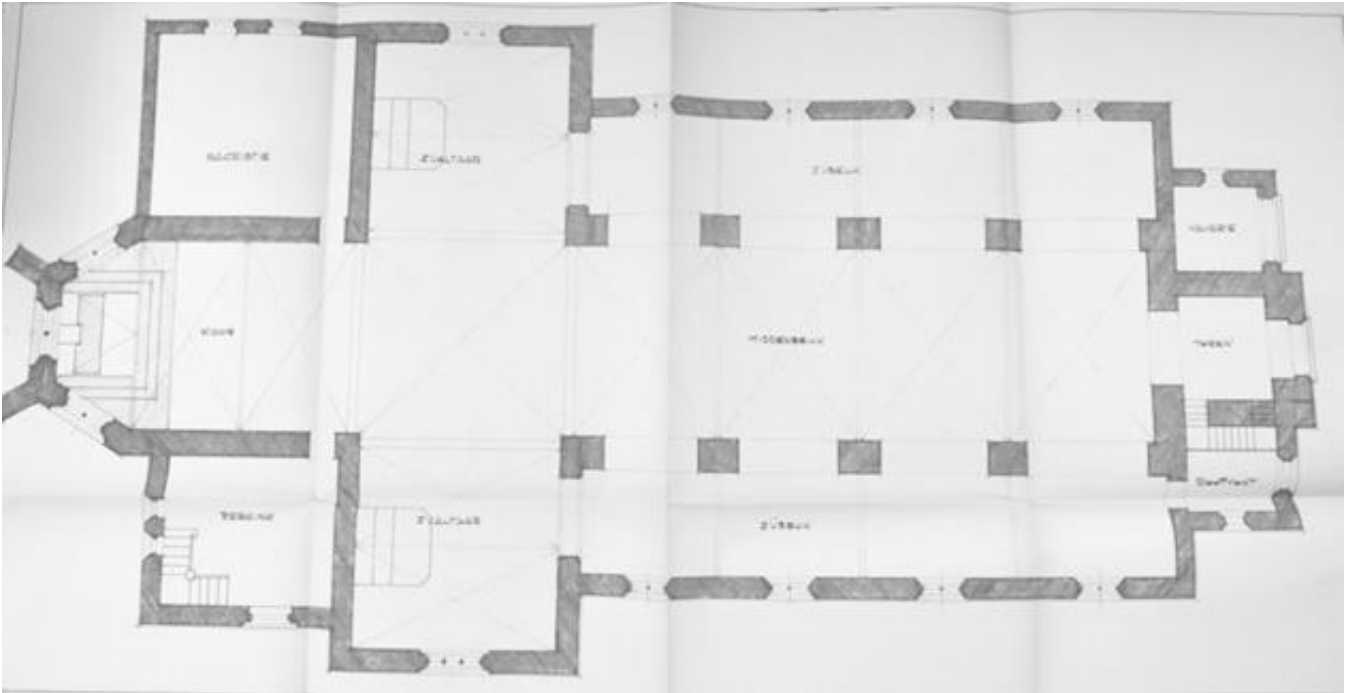
Kerkinterieur: schip met lage spitsboogvormige scheibogen rustend op zware, rechthoekige pijlers van grijze natuurstenen. Fraaie, bepleisterde overwelling in rococostijl daterend van 1764: jaartal in stuccijfers aangebracht op de gordelboog van de eerste travee. Verzorgde stucdecoratie met rocococonsoles onder der moerbogen; transept met centrale ronde medaillons in stralenkrans met Maria-, Christusmonogram en duif in reliëf.

Mobilair

- Beeldhouwwerk:
 - 18de-eeuws gepolychromeerd houten beeld van Sint-Antonius abt met varken.
 - Calvariegroep Heilige Maria en Heilige Johannes
 - Engelenpaar
- Neogotisch houten hoofdaltaar (19de eeuw)
- Twee zij- en portiekaltaren van gemarmerd hout (18de eeuw)
- Twee 18de-eeuwse biechtstoelen en 18de-eeuws koorgestoelte
- 19de-eeuwse kruisweg met taferelen geschilderd op zink
- Vijf houten devotiekapelletjes van de Heilige Antonius met taferelen geschilderd op koper (afkomstig van het kerkinterieur).

De historische ovale kerkhofsite is kadastraal en visueel nog herkenbaar. Door plaatsgebrek werd het kerkhof herhaaldelijk uitgebreid. Door de uitbreiding van de kerk naar het westen toe bleef het kerkhof slechts aan drie zijden bewaard. De kerkhofsite bevat vandaag nog een aantal grafmonumenten in blauwe hardsteen met bekronende kruisen en recentere grafstenen.

b) Architecturale mogelijkheden

Grondplan:

Afmetingen:

- Middenbeuk : lengte: 21,5 m breedte: 5,25 m
- Zijbeuken: lengte: 15,75 m breedte: 2,75 m
- Zijaltaren lengte: 5,5 m breedte: 5,5 m
- Koor: lengte: 7 m breedte: 5,25 m
- Sacristie: lengte: 5,5 m breedte: 5,25 m
- Berging: lengte: 4,5 m breedte: 4 m

De zuilen in de kerk beperken de mogelijkheid tot het organiseren van evenementen voor een groot aantal aanwezigen zoals voordrachten. Ongeveer honderd aanwezigen kunnen in de middenbeuk plaatsnemen.

De ruimte in de kerk leent zich uitstekend voor andere mogelijkheden zoals tentoonstellingen of een museumfunctie.

De zijbeuken kunnen afgescheiden worden van de kerk.

c) Bouwfysische toestand

In 2002 werd de laatste grondige renovatie beëindigd.

De verwarming is overgeschakeld op gas. De stookolietank geneutraliseerd.

De elektriciteit is aangepast aan de huidige normen.

Het orgel, 1957, in goed onderhouden staat.

De nabijheid van het erfgoedhuis kan een aanleiding zijn om de kerk om te vormen tot erfgoedkerk.

De besturing van de klok is aan vernieuwing toe.

2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het belang van een kerk als eigenheid aan de dorpskern.

Parking op het Sint-Antoniusplein.

Openbaar vervoer: De Lijn en NMBS

Beschermd monument:

[St.Amanduskerk \(koor en zuiderarm van kruisbeuk\)](#)»

Object nummer(s):4.01/44052/102.1 / 00001803

Deze bescherming is geldig sinds 28-12-1936.

[St.-Amanduskerk met historische kerkhofsite, Sint-Antoniusplein 8](#)»

Object nummer(s):4.01/44052/145.1 /

Deze bescherming is geldig sinds 30-01-2013.

Vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Amandus

Deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

De kerk ligt binnen het RUP Dorpskernen

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Er zijn geen eucharistievieringen meer.

De kerk wordt voorlopig nog gebruikt voor huwelijken, begrafenissen en dopen.

Er gaat nog steeds een dienst door op de maandag van de kermis.

Recente evenementen.

- Concert: Zangkoor "De Gonde" 2016
- Tentoonstelling: zondag 24 april 2016: Het passiespel in Moortsele is niet passé i.s.m. Regina Van Landuyt, kunsthistorica; kunstenaars en instellingen uit de omgeving
- Concert: Gaudeamus in Concerto, Gregoriaans koor - 10 september 2017

2.5. Sint-Gangulfus in Oosterzele

2.5.1. Identificatie

Naam: Sint-Gangulfus

Geografische ligging

- Dorp, 9860 Oosterzele
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Gemeente Oosterzele

Bescherming: Kerktoren en Van Peteghem orgel

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36624>

2.5.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Eerste bidplaats teruggaand tot de kersteningstijd en volgens overlevering gesticht door de Heilige Livinus. In 1230 verheven tot parochiekerk. De oude kerk zou, na ineenstorting van de toren in 1723, herbouwd zijn in 1724-1726 waarbij de toren werd uitgevoerd naar ontwerp van de Gentenaar J. Motte. Volgens een plan van 1778 opgemaakt naar aanleiding van de uitbreiding van de kerk (verbreden van de noordelijke zijbeuk) ging het om een driebeukige kerk met transept, kruisingstoren en vlak afgesloten koor en zijkoren. In opdracht van burgemeester markies van Rode, Rodriguez de Evora y Vega, werd in het tweede kwart van de 19de eeuw een nieuwe kerk opgericht naar ontwerp van de Gentse architect Louis Minard. De nieuwe kerk werd opgericht op de plaats van de oude met behoud van de vroegere kruisingstoren in de nieuwe voorgevel (ten oosten); de kerk werd nu naar het westen in plaats van naar het oosten georiënteerd en waarschijnlijk werd afbraakmateriaal van de oude kerk hergebruikt.

Eerstesteeenlegging in 1827, inwijding van de kerk in 1830. Westelijk georiënteerde kerk met achterliggend ommuurd kerkhof. Eenvoudige driebeukige hallenkerk met gedeeltelijk ingebouwde oosttoren. Halfronde eindigend koor ingeschreven in een vijfzijdige sluiting. Sacristie in de zuidelijke kooroksel, bergplaats met vroegere koortribune in de noordelijke kooroksel.

De lage, vierkante torenbasis vertoont aan de binnenzijde boven de houten zoldering van het portaal nog sporen van metselwerk in ongekapte natuursteen, wat toelaat te veronderstellen dat bij de bouw van de nieuwe kerk in 1724-1726 de oude torenbasis van de vroegere kerk (13de eeuw?) mogelijk werd hergebruikt. Voorgevel met regelmatig gekapt zandstenen parement. Vanaf de kordonlijst, waarop de rondbooglijst van de torenpoort rust, werd de toren opgemetst van baksteen met zandstenen hoekkettingen. Midden boven de poort: zandstenen rondboognis met Heilig Hartbeeld op console en onder gebogen druiplijst. Lange en steile verklimming naar de achtkantige torengleding. Spievormige zijlichten naar verluidt toegevoegd bij herstellingswerken in de 20ste eeuw. Oorspronkelijke hoge leien torenspits na stormschade ingekort. Steekboogvormige galmgaten in platte omlijstingen met oren en druiplijst. Steigergaten onder de geprofileerde daklijst. Verder in de voorgevel nog twee spitsboogvensters met profiellijst. Schip onder leien zadeldak op bakstenen zijgevels, ieder voorzien van zes eenvoudige rondbooglichten, begrensd door zandstenen hoekblokken en op een zandstenen plint. Overstekende daklijst met hanggoot op consolenrij. Koortribune verlicht door een halfronde radvenster. Voorts gecementeerd koor met rondbooglichten.

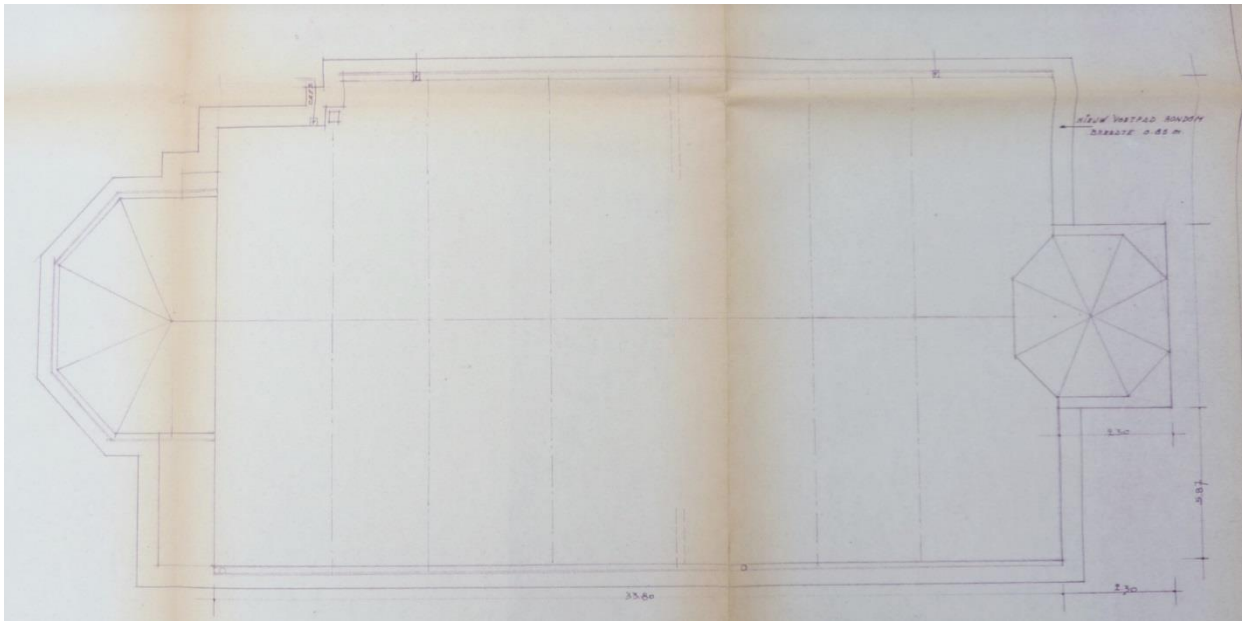
Interieur

Bepoeterd en egaal geschilderd neoclassicistisch kerkinterieur. Halve koepel boven het koor verrijkt met rozetten in ruitvormige en achthoekige cassetten. Korinthische pilasters versierd met engelenhoofdjes. Hoofdgestel met acanthusranken in de stucfries en kroonlijst op klossen, ter hoogte van de koortribune met bekronend wapenschild van de heer van Rode.

Mobilair

- 18de-eeuwse eiken communiebank.
- Biechtstoel in Lodewijk XV-stijl uit de 18de eeuw
- Mahoniehouten preekstoel van 1830 in laatempirestijl
- Orgel gesigeneerd L.C. Van Peteghem en gedateerd 1793. Het orgel werd in 2015 volledig gerenoveerd.

b) Architecturale mogelijkheden

Afmetingen:

Schip:	lengte: 25,2 m	breedte: 16,5 m
Middenbeuk:	breedte: 7,9 m	
Zijbeuken:	breedte: 4,3 m	
Koor:	lengte: 11 m	breedte: 9 m
Sacristie:	lengte: 7 m	breedte: 4,3 m
Portaal:	lengte: 7,3 m	breedte: 7 m
	het portaal zit voor 3,85 m in het schip ingewerkt	
Oksaal:	boven het portaal:	breedte: 5 m

De toren wordt gedragen door de muren van het portaal.

c) Bouwfysische toestand

Geen dringende renovatie of investeringswerken nodig.

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het belang van een kerk als eigenheid aan de dorpskern.

Bijzonderste parkeergelegenheden: op het kerkplein, aan de school IZOO en op het plein vóór het gemeentehuis (beide op 300m). Achter de kerk bevindt zich een gemeentelijke begraafplaats.

De kerk ligt niet binnen het RUP Dorpskernen.

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Elke zondagmorgen, dinsdag- en donderdagavond worden misvieringen gehouden.

Op regelmatige basis zijn er doopsels, huwelijken en begrafenissen.

Enkele orgelconcerten.

2.6. Sint-Ancharius in Oosterzele

2.6.1. Identificatie

Naam: Sint-Ancharius of de Ankerkerk

Geografische ligging

- Bavegemstraat, 9860 Oosterzele
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: Kerkfabriek

Bescherming: niet beschermd

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36621>

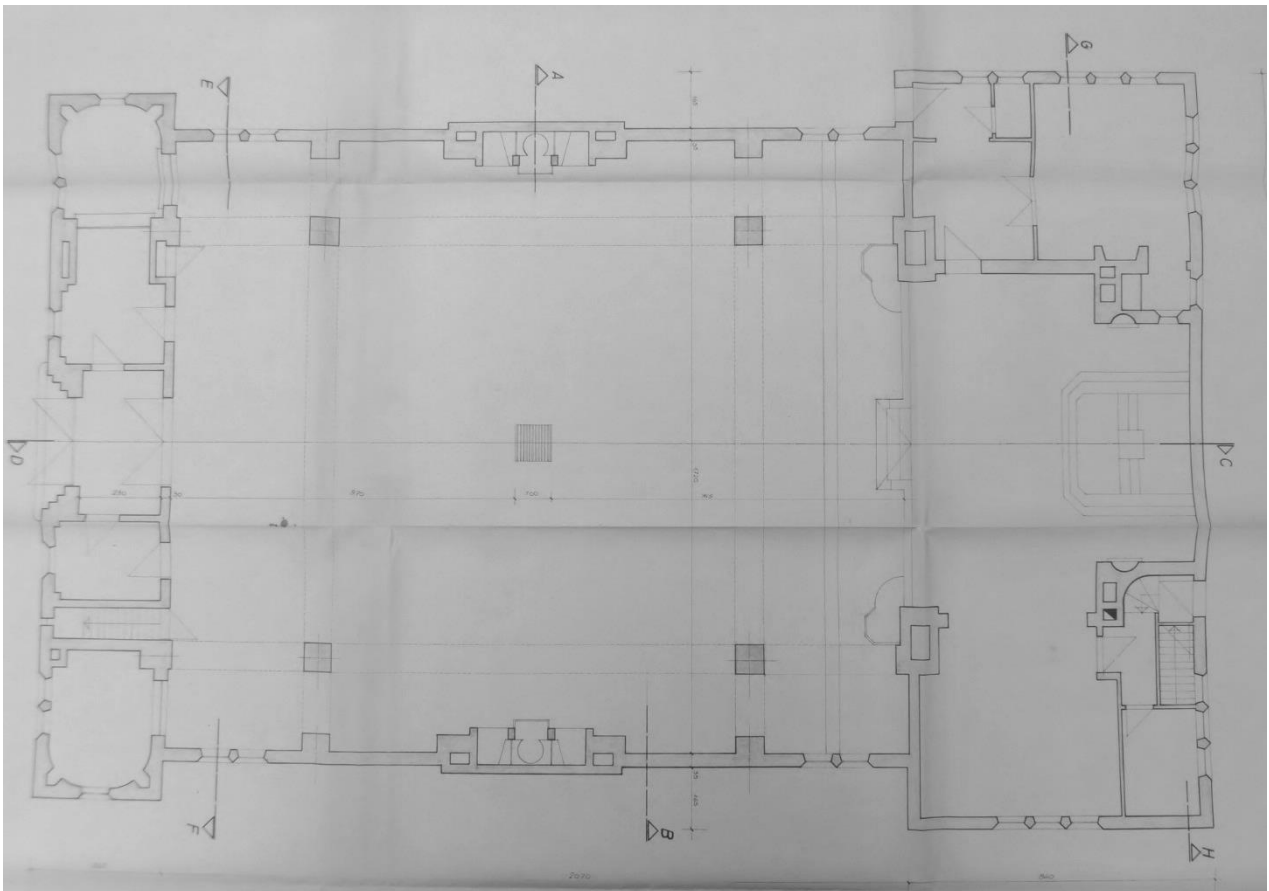
2.6.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Op 13 juni 1938 is er het koninklijk besluit getekend tot oprichting van een Kapelanij in de wijk "Anker" te Oosterzele en behorend tot de moederparochie Sint Gangulfus Oosterzele.

De eerste steenlegging van deze bakstenen zaalkerk vond plaats op 23 oktober 1938 en ze werd ingezegend op 22 september 1940 en geconsacreerd door Mgr. Calewaert op 1 mei 1952.

b) Architecturale mogelijkheden

Opdeling en inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

Schip: breedte: 17,2 m lengte: 20,7 m

Koor: 9,0 m op 8,4 m

Sacristie (links van het koor): 5,0 m op 4,2 m

Kelder onder het koor

Portaal met Oksaal erboven

c) Bouwfysische toestand

Kerk is in goede toestand. In 1969 en 1974 zijn er grondige restauraties gebeurd.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Er is parkeergelegenheid vóór en zijdelings van de kerk

De kerk ligt niet in het RUP Dorpskernen.

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Misvieringen op zaterdagavond
Doopsels, huwelijken en begrafenissen

2.7. Sint-Christoffel in Scheldewindeke

2.7.1. Identificatie

Naam: Sint-Christoffel

Geografische ligging

- Marktweg 1, 9860 Scheldewindeke
- Provincie: Oost-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Gent
- Dekenaat: Wetteren
- Parochie: Merelbeke/Oosterzele

Eigenaar: gemeente Oosterzele

Bescherming(en): Kerk met kerkhofsite beschermd

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/36820>

2.7.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Architectuur

De oorspronkelijke eenbeukige kerk, opgericht in de 12de of de 13de eeuw, was gebouwd in de romaanse stijl.

De verbouwingen die plaatsvonden vanaf de 13de eeuw, gebeurden in de gotische en later in de neogotische stijl. Zo werden de oorspronkelijke ronde romaanse vensters in het koor dicht gemaakt, en vervangen door smalle hoge gotische vensters.

De uitbreiding van het schip met twee zijbeuken door architect August van Assche gebeurde volgens de neogotische bouwtrant. De huidige kerk omvat een koor, middenbeuk, twee zijbeuken, en een kruisbeuk, een vieringtoren, een sacristie, doopkapel en een bijgebouw.

Van het oorspronkelijk gotische polychroom geschilderde interieur is niet veel overgebleven. De binnenmuren zijn nu harmonieus wit bepleisterd en geschilderd.

Geschiedenis

De oorsprong van de kerk gaat zeer ver terug in het verleden. Vermoedelijk is zij ontstaan uit een eigenkerk, die op haar beurt gegroeid is uit een kapel opgericht door de Heren van Windeke. Het oudste gedeelte, met name het koor, dateert nog uit de beginperiode. De kruisbeuk werd toegevoegd in de 14de eeuw. De aanvankelijke vieringtoren die kleiner was dan de huidige, werd bij de aanvang van de bouw wellicht niet voltooid.

Uit de kerkrekeningen blijkt immers dat de octogonale klokkenkamer slechts in 1699 op deze toren werd geconstrueerd, en naderhand bekroond werd met een spits, bekleed met schaliën. Aan de zuidelijke kant van het koor werd omstreeks 1755 de sacristie gebouwd, en vanaf 1756 volgden er grote herstellingen.

Ingevolge de uitbreiding van de bevolking in de vroegmoderne tijd, werd sedert 1830 een vergroting overwogen. Architect August Van Assche uit Gent (° Gent 26-07-1826, † Gent 24-02-1907) bouwde in 1877, volgens plannen uit 1868, de twee zijbeuken en paste de middenbeuk aan. In 1902 werden nog enkele bijgebouwen (onder meer de doopkapel) opgetrokken in ruw gekapte grijze natuursteen en de toren werd andermaal vergroot.

Op kerkbestuurlijk gebied, ressorteerde de parochie aanvankelijk onder het Onze-Lieve-Vrouwekapittel van Kamerijk, maar in 1559 moest dit bisdom ingevolge een pauselijke bul het bestuur van de Nederlandstalige gebieden afstaan. Dit leidde ertoe dat de Sint-Christoffelkerk van Scheldewindeke, met ingang van dat jaar, naar het bisdom Mechelen overging. Nog later, vanaf 1801, werd de parochie ingedeeld bij het bisdom Gent.

Interieur

Koor

Omstreeks 1764 werd het koor verfraaid met een houten lambrisering geplaatst door Bernard De Langhe. Een belangrijke blikvanger, is het stenen hoofdaltaar van 1875 in neogotische stijl. Het centraal gedeelte van dit beeldhouwd meubel verbeeldt de kruisiging op de Kalvarieberg. Een tweede opmerkelijk element is het gekleed beeld van Onze Lieve Vrouw dat nabij de

toegang tot de sacristie is opgesteld. Het neogotisch koorgestoelte, links en rechts in het koor, is vervaardigd uit eikenhout en werd getimmerd in de 19de eeuw. In tegenstelling tot wat in het merendeel der kerken gangbaar is, staat het orgel niet achteraan opgesteld maar wel aan de noordelijke kant van het koor. Reeds bij de aanvang van de 18de eeuw werd in de kerkrekeningen gewag gemaakt van een orgel.

Kruisbeuk

In de kruisbeuk treft men -net onder het gewelfde obiiiten aan van overleden telgen van de adellijke familie Vergauwen. De volgende vier rouwborden herinneren aan deze verwanten:

- ° 08-02-1801, †12-07-1881: Franz Vergauwen[1], voormalig burgemeester van Scheldewindeke. Was eveneens volksvertegenwoordiger en senator in het Belgisch Parlement;
- ° 02-01-1814, †02-01-1900: Adèle Manderbach (echtgenote Franz Vergauwen);
- ° 09-03-1847, †05-06-1915: Ernest Vergauwen (eveneens voormalig burgemeester van Scheldewindeke), zoon van eerstgenoemde Franz Vergauwen;
- ° 28-06-1850, †22-11-1898: Isabelle Veranneman de Watervliet (echtgenote Ernest Vergauwen).

Schip

Het schip is overwelfd met een houten spitstongewelf. Deels in de rechterzijbeuk gebouwd, treft men een fraaie houten preekstoel aan, die in de 19de eeuw gemaakt werd. Op de kuip ziet men onder de vorm van bas-reliëfs voorstellingen van evangelisten.

Linkerzijbeuk

In de linkerzijbeuk ziet men een gepolychromeerd houten beeld dat Sint-Christoffel voorstelt, en dat in 1663 gebeeldhouwd werd door de Gentenaar Antoon Marchant. Er vlak bij staat een gepolychromeerd pleisterbeeld, dat Sint-Jozef voorstelt, vergezeld van het kind Jezus.

Helemaal vooraan bemerkt men het altaar van de Heilige Maria in rococostijl. De altaartafel is vervaardigd uit wit marmer en heeft de vorm van een tombe versierd met bloemenslingers.

De tafel heeft een opzet van zwart marmer in de vorm van een draperie met in het midden, boven, een medaillon dat de Heilige Ursula voorstelt. Voor deze opzet staat een beeld van de Heilige Maria.

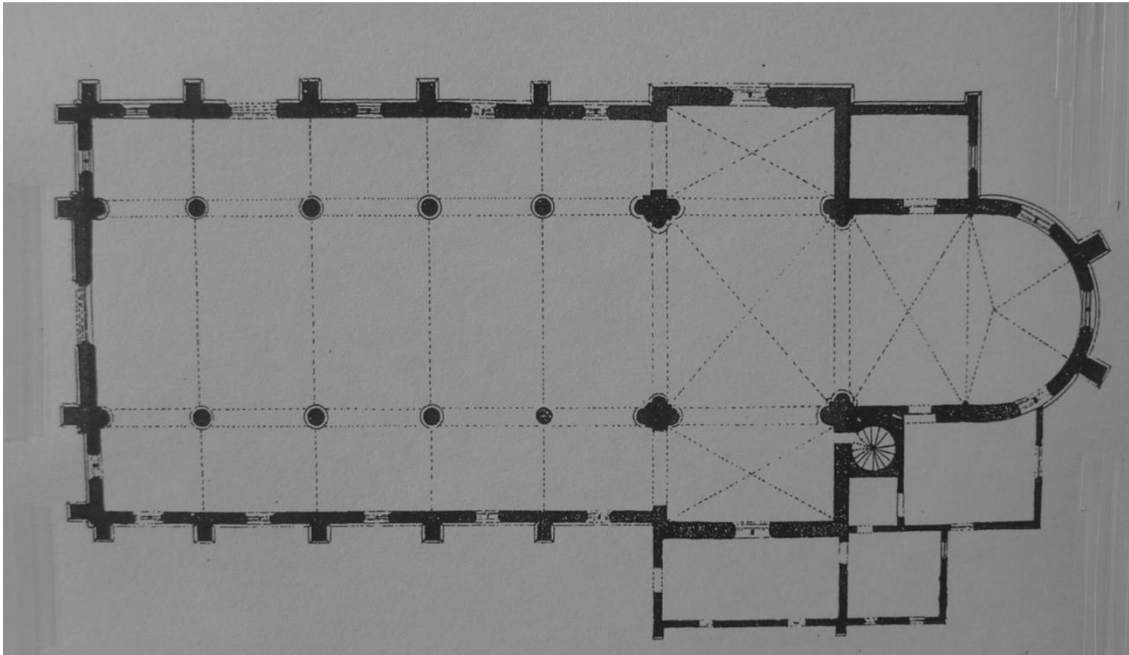
Rechterzijbeuk

Hier ziet men vooraan het altaar van Sint-Christoffel. Dit is de evenknie van het Sint-Maria-altaar in de linkerzijbeuk. Het medaillon echter, stelt hier de Heilige Petrus voor. Op de tafel is een beeld van Sint-Christoffel geplaatst. De beide zijaltaren, zowel dat van de linker- als de rechterzijbeuk, zijn afkomstig uit de oude abdij van Affligem, bij Aalst. Uit de kerkrekening van 1741-1745 blijkt dat « eene som van 9 pond 11 schellingen groote betaald werd voor 't schilderen van het autaerstuck van Sinte-Christoffel in dese kercke, met het doen maecken van eene « vaene » ».

In de rechterzijbeuk treft men nog een gipsbeeld aan, dat het Heilig Hart van Christus verbeeldt. Anno 1866 woede in Europa een choleraepidemie die vele mensenlevens eiste. In België stierven in dat jaar 43400 mensen aan deze ziekte waarvan 6307 in de provincie Oost-Vlaanderen. De parochianen van Scheldewindeke betuigden respect aan de Heilige Macharius van Gent († 1012), patroon tegen besmettelijke ziekten, die eertijds zelf aan de pest was overleden. Zodoende lieten zij een gepolychromeerd gipsbeeld met de beeltenis van deze heilige maken.

De wanden van de zijbeuken zijn bekleed met een neogotische eiken lambrisering van 1903. De biechtstoelen dateren uit dezelfde periode.

b) Architecturale mogelijkheden

Afmetingen:

- Schip: breedte: 15,30 m lengte: 21,80 m
- Koor: breedte: 6,50 m lengte: 18,50 m

Opdeling en inrichting van het kerkgebouw en zijn nevenruimtes

- Koor
- Schip
- 2 zijbeuken
- Sacristie + kleine bergruimte
- Winterkapel
- Bergruimte
- Chauffage lokaal
- Ruimte met luchtkanalen
- Toilet
- PELS orgel

De kerk zou over een goede akoestiek beschikken.

c) Bouwfysische toestand

Kerkgebouw is aan een renovatie toe:

- Verschillende steunberen aan de achterzijde van de kerk vertonen scheuren waarbij ook stenen gebroken zitten

- Het voegwerk van het schip dient vernieuwd te worden
- In de noordelijke zijbeuk zijn de gebinten verzakt zodat de muurplaten plaatselijk naar buiten geduwd worden
- In de torenspits dienen enkele balken vervangen te worden
- Enkele trekbalkkoppen van het laagste sterplatform zijn fel ingerot t.g.v. eerdere waterinfiltratie
- Het hout van de dakconstructie is aangetast door houtworm
- Zie rapporten monumentenwacht 40534-2013/B; 40534-2015/AB; 40534-2015/B; 405342016/B

2.7.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Het belang van een kerk als eigenheid aan de dorpskern.

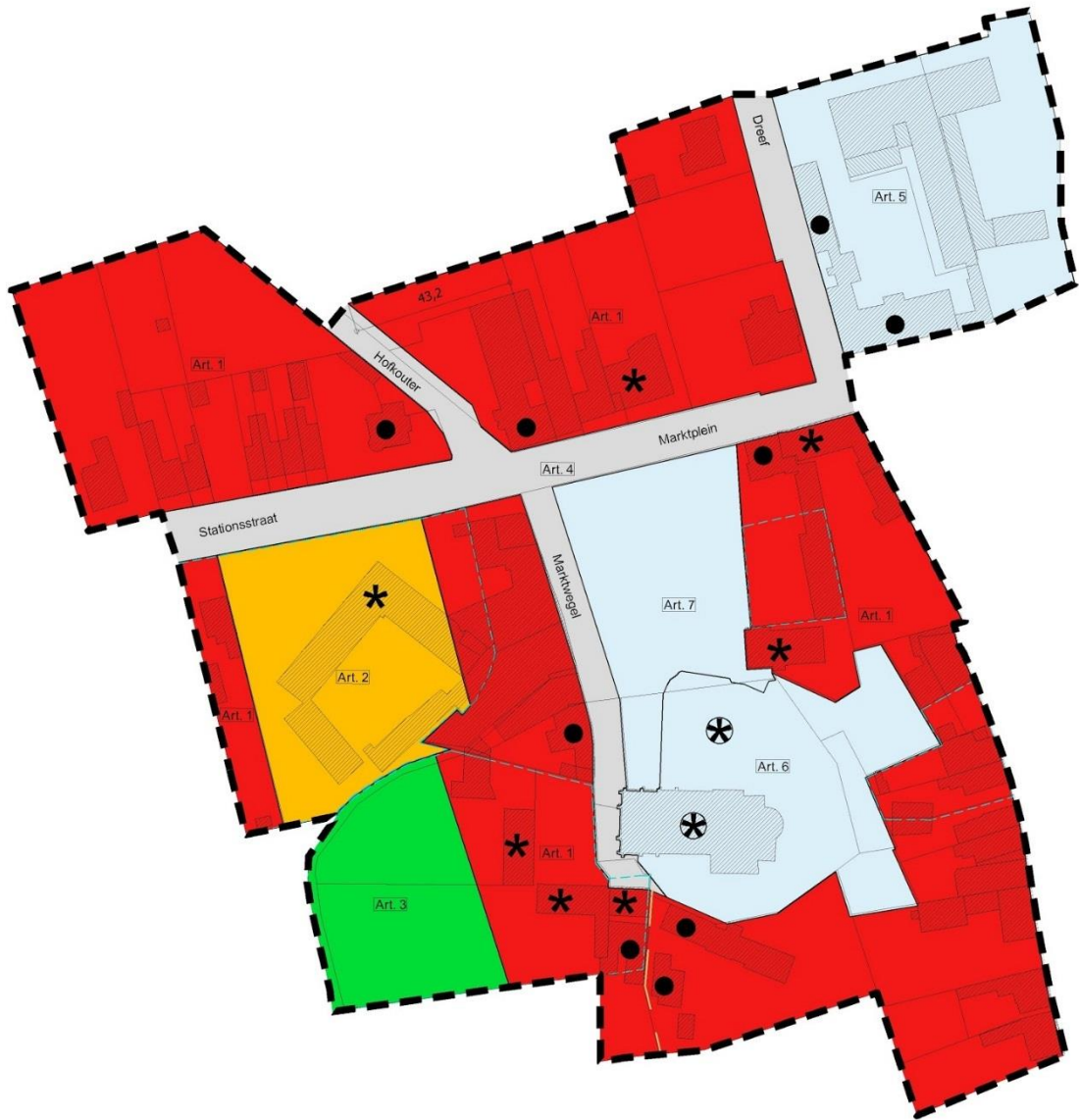
Ruime parking op het marktplein. Openbaar vervoer: NMBS op 500 m

Rustoord “De Zilverlinde” en “Vrije Basisschool Scheldewindeke” gelegen aan de overkant van het marktplein.

In 1947 werd de Sint-Christoffelkerk te Scheldewindeke beschermd als monument zonder het schip en de zijbeuken.

Op 30 januari 2013 werd deze bescherming uitgebreid met de bescherming van de volledige kerk met inbegrip van cultuurgoederen en de historische kerkhofsite.

De kerk ligt in het RUP Dorpskernen.

2.7.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Liturgische activiteiten:

- Misvieringen telkens op zaterdag en hoogdagen
- Op maandag en woensdag telkens ofwel een misviering ofwel een gebedsviering
- Begrafenissen, communies, dopen, huwelijken
- Jubileumvieringen (vb fanfare)
- Niet-liturgische vieringen
- Benefit concerten (vb ten voordele van spina bifida)
- Muzikale happenings (vb kamerorkest)

2.8. De parochiekerken in het parochiaal plan

2.8.1. Parochiekerken

Vanaf september 2018 blijft volgende kerk het hele pastorale gamma aanbieden, is het een open kerk en blijft ze, ook in de ver(de)re toekomst, voor de eredienst bewaard:

- Oosterzele St.-Gangulphus

2.8.2. Kerken

Vanaf september 2018 wordt van onderstaande kerken verwacht dat ze als kerkgebouw alle dagen open zijn. Voor de liturgie worden er zondags- of weekendvieringen aangeboden, zolang er actieve priesters jonger dan 75 jaar zijn. In de week worden er gebedsdiensten en/of eucharistievieringen aangeboden zodat er in de nieuwe parochie elke dag op (een) bepaalde plaats(en) een biddende gemeenschap kan samenkomen en er een veelheid van gebed (rozenkrans, aanbidding, al dan niet gezongen getijdengebed, christelijke meditatie...) mogelijk wordt.

Het verzorgen van uitvaarten in deze kerken zal er blijven gebeuren maar zal mee in de **tweejaarlijkse evaluatie** worden opgenomen.

Voor de catechese vindt de vormselcatechese plaats zolang het gaat om grote groepen en zolang er voldoende medewerkers zijn.

De doopcatechese en huwelijksvoorbereiding gebeuren in samenwerking met de parochiekerken.

Voor de diaconie wordt er gezocht wordt naar lokale, missionaire initiatieven in afspraak met de parochiekerken.

Indien ze dit opzet niet behalen, wordt er verder gekeken naar een zinvolle nevenbestemming voor dit gebouw.

Het is de bedoeling een kleine kerk open te houden voor vieringen in kleine kring zoals huwelijken en uitvaarten, gebedsdiensten of eucharistievieringen in de week ... Hiervoor komt de kerk van Landskouter in aanmerking.

Dit alles wordt **tweejaarlijks geëvalueerd**, te beginnen vanaf de start van de nieuwe parochie in september 2018.

De volgende kerken komen hiervoor in aanmerking:

- Balegem St.-Martinus
- Landskouter, Sint-Agatha
- Scheldewindeke St.-Kristoffel

2.8.3. Kerken die onttrokken worden aan de eredienst

Een kerk die niet langer haar rol van 'huis van gebed en pastoraal' vervult, kan een andere bestemming krijgen. Daartoe moet het gebouw aan de eredienst onttrokken ('ontwijd') worden. Dit gebeurt door middel van een schriftelijke aanvraag bij de bisschop, die, alvorens een beslissing te nemen, het verzoek voorlegt aan de Priesterraad van het bisdom. Deze kerken hebben **ten laatste vanaf september 2018** geen enkele liturgische of pastorale functie meer.

Het betreft volgende kerken:

- Oosterzele (Anker) St.-Anscharius
- Gijzenzele St.-Bavo
- Moortsele St.-Amandus

2.8.4. Conclusie van de pastorale werkgroep

De parochiale stuurgroep wil met dit document duidelijkheid scheppen over:

De parochiekerk die ook in de ver(de)re toekomst bewaard blijft als huis van gebed en pastoraal:

- Oosterzele Sint-Gangulphus

De parochiekerken die voor de eredienst en pastoraal bewaard blijven, en waarvan het gebruik **tweejaarlijks grondig zal worden geëvalueerd**, en desnoods bijgesteld.

- Balem Sint-Martinus
- Landskouter Sint-Agatha (optie om open te houden als kleine kerk)
- Scheldewindeke Sint-Kristoffel

De parochiekerken waarvoor zij, nu meteen of op termijn, geen pastorale of liturgische functie meer voorziet, en die dus ten laatste in 2018 een herbestemming krijgen en vervolgens aan de eredienst worden onttrokken:

- Gijzenzele Sint-Bavo
- Moortsele Sint-Amandus
- Oosterzele Sint-Anscharius (Anker)

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Balegem	Sint-Martinus	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, simultane nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)
Gijzenzele	Sint-Bavo	Nevenbestemming in tussentijd, herbestemming met stille ruimte na afronden plannen
Landskouter	Sint-Agatha	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, simultane nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)
Moortsele	Sint-Amandus	Herbestemming
Oosterzele	Sint-Gangulfus	Parochiekerk met valorisatie
Oosterzele (Anker)	Sint-Ancharius	Herbestemming
Scheldewindeke	Sint-Christoffel	Eredienst met tweejaarlijkse evaluatie, simultane nevenbestemming (verenigingen, cultuur, toerisme)

Na tweejaarlijkse evaluatie is herbestemming voor alle kerken, uitgezonderd de Sint-Gangulfuskerk, bespreekbaar.

De gemeente Oosterzele telt zeven kerkgebouwen, hierboven alfabetisch naar naam deelgemeente opgesomd. Na verschillende overlegmomenten en voorbereidingen tussen het Centraal Kerkbestuur (CKB) Oosterzele en de Gemeente in 2016 en 2017, werkten Gemeente, CKB en de afzonderlijke kerkfabrieken en het parochieteam verder aan een gedragen toekomstvisie voor deze kerken.

Deze oefening is enerzijds het gevolg van de hervormingen van de parochies binnen het Bisdom Gent, anderzijds een antwoord op de verplichting vanuit het Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE) om een kerkenbeleidsplan op te stellen voor kerken die beschermd zijn als monument (allemaal buiten de kerk van Balegem en de Ankerkerk). Aangezien er zeker een restauratiedossier nodig is voor de Sint-Christoffelkerk verplicht het Agentschap Onroerend Erfgoed een up-to-date en door bisdom en gemeente goedgekeurd kerkenbeleidsplan voor 1 oktober 2017.

Pastoraal plan

Zoals reeds in de voorgaande hoofdstukken gedetailleerd aangegeven, is het vertrekpunt om een visie uit te tekenen over de toekomst van deze kerken het pastorale plan dat goedgekeurd werd door het bisdom.

- de Sint-Gangulfus te Oosterzele zal fungeren als ankerkerk. Deze kerk blijft dus voor onbepaalde duur parochiekerk met een wekelijkse eucharistieviering in het weekend. In deze 'liturgische kerk' kunnen ook dopen, communies, vormsels, huwelijken, uitvaarten en andere liturgische vieringen doorgaan.
- de Sint-Martinuskerk in Balegem, de Sint-Agathakerk te Landskouter en de Sint-Christoffelkerk te Scheldewindeke blijven voor de eredienst beschikbaar mits tweejaarlijkse evaluaties (cfr. voorgaande fiches). Naargelang de evaluatie zijn via een overgangperiode uitvaarten, huwelijken en occasionele vieringen mogelijk zijn zolang ze niet herbestemd zijn. Deze kerken zijn vatbaar voor nevenbestemming en na evaluatie herbestemming.
- de Sint-Bavokerk in Gijzenzele, de Sint-Amanduskerk en de Sint-Anchariuskerk worden aan de eredienst onttrokken en herbestemd.

Burgerlijke visie voor elke kerk

Het gemeentebestuur is van oordeel dat de kerkgebouwen in eerste instantie een religieuze functie hebben/hadden. Het was dan ook in de eerste plaats aan de religieuze gemeenschap (parochies, kerkfabrieken en bisdom) om een visie op de toekomst uit te werken. Pas dan kon een vervolgtraject opgezet worden om neven- en herbestemmingen te zoeken. Het gemeentebestuur vroeg via de vergaderingen met het Centraal Kerkbestuur sinds het begin van de legislatuur 2013-2018 regelmatig naar de stand van zaken. Uiteindelijk ontving het gemeentebestuur het door het bisdom goedgekeurde kerkenplan net voor de zomervakantie van 2017.

Op dit kerkenplan verder bouwend blijkt dat er van de zeven kerken één voor de eredienst behouden blijft, die van **Oosterzele**. Verder worden er drie kerken nog tijdelijk voor de eredienst gebruikt en tweejaarlijks geëvalueerd. Van drie kerken wordt gesteld dat ze niet meer zullen gebruikt worden voor de eredienst.

Het gemeentebestuur is van oordeel dat de geklasseerde monumenten in eerste instantie een nieuwe toekomst moeten krijgen wanneer de religieuze functie wegvalt. In tweede instantie wil het gemeentebestuur het eigen patrimonium beheren wanneer de religieuze functie wegvalt. Concreet is de Ankerkerk noch de kerk van Balegem beschermd als monument noch eigendom van de gemeente. Voor deze twee kerken is het dus in eerste instantie de eigenaar die de eerste stappen dient te ondernemen. Het gemeentebestuur is bereid om daar als partner op treden en me te helpen om een toekomstvisie uit te werken.

Voor de kerken **van Balegem, Landskouter en Scheldewindeke** is herbestemming een optie, maar worden in de volgende jaren (per tweejaarlijkse evaluatie) eerst uitgekeken naar mogelijkheden voor nevenbestemming. Vanuit de kerkgemeenschap rijst immers de vraag naar het voortzetten van begrafenissen, huwelijken en occasionele vieringen in deze kerken. Daar staat tegenover dat het aantal frequente kerkbezoekers steeds daalt. Bovendien stelt zich ook het probleem van een tekort aan priesters om alle kerkvieringen en gebedsdiensten te voltrekken. Bijgevolg zijn de tweejaarlijkse evaluaties een noodzaak. Ondertussen kunnen initiatieven van lokale verenigingen in deze kerken plaatsvinden. Hierbij wordt gedacht aan een tijdelijke tentoonstelling, het optreden van een koor, optreden van een harmonie,... Dit zijn activiteiten die nu ook al af en toe in deze kerken georganiseerd worden. Herbestemming is op termijn bespreekbaar.

Voor **Scheldewindeke** wil het gemeentebestuur het beschermde kerkgebouw, dat eigendom is van de gemeente onderwerpen aan een begeleid haalbaarheidsonderzoek voor de volledige herbestemming of de nevenbestemming. Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' kan dit traject begeleiden. Dit aanbod is bedoeld voor gemeentebesturen en kerkbesturen die samen willen onderzoeken of concrete suggesties voor het toekomstig gebruik van een kerkgebouw op een kwalitatieve en betaalbare manier uitvoerbaar zijn. Het haalbaarheidsonderzoek is de voorbereiding voor een daadwerkelijk uit te voeren project. Het is een aanbod van de Vlaamse overheid om haalbaarheidsonderzoeken te begeleiden. Het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' onderzoekt aan de hand van ontwerpen en financiële simulaties of het project op een kwalitatieve en verantwoorde manier te realiseren valt. Gemeentebesturen en kerkbesturen kunnen op basis daarvan op korte termijn gefundeerde beslissingen nemen en de uitvoering van een concreet project voorbereiden. De stuurgroep van het Projectbureau Herbestemming Kerken zal alle kandidaturen beoordelen en bij de toewijzing voorrang geven aan die dossiers waar zowel concrete toekomstige functies als een daadwerkelijke engagement voor latere uitvoering worden aangegeven. Alleen kandidaturen die ondertekend zijn door zowel het gemeente- als het betrokken Kerkbestuur of het centrale kerkbestuur zijn ontvankelijk voor deze vierde oproep. Het Projectbureau werkt nauw samen met de agentschappen Binnenlands Bestuur en Onroerend Erfgoed. In overleg met het team Vlaams Bouwmeester evalueert de procesbegeleider hoe de resultaten van het onderzoek later in de praktijk kunnen gebracht worden.

Hiermee wil het gemeentebestuur laten onderzoeken of het kerkgebouw in Scheldewindeke kan gebruikt worden voor het kunstonderwijs, hetzij deels, hetzij voor alle vormen van dit onderwijs (woord, zang, muziek, dans).

Het restauratiedossier, dat bij goedkeuring van dit kerkenbeleidsplan niet van de wachtlijst van het Agentschap Onroerend Erfgoed wordt geschrapt, dient prioritair te worden uitgevoerd.

Voor de kerken van **Gijzenzele, Moortsele en in de Ankerwijk** ziet de kerkelijke overheid een nabije herbestemming. Hier zal het gemeentebestuur prioritair werken aan een herbestemming van de kerken van Gijzenzele en Moortsele.

Voor **Gijzenzele** betreft dit een museale functie. In samenwerking met de heemkundige kring het Gijzels genootschap van de Kerkuil wordt een museum uitgebouwd rond de geschiedenis van Gijzenzele met daarin een belangrijk onderdeel rond de tweede wereldoorlog. De genaamde Slag bij Kwatrecht speelde zich ook voor een groot deel af in Gijzenzele dat ook bezaaid ligt met bunkers van de bunkergordel. Erfgoedstukken van het zesde linieregiment krijgen een onderdak in het museum. Praktisch is deze kerk in goede staat en dient er enkel een verwarmingsdossier opgestart/uitgevoerd te worden, naast mogelijk schilderwerken in het interieur. Het gemeentebestuur wenst voor deze kerk een begeleid haalbaarheidsonderzoek voor de volledige herbestemming of de nevenbestemming te laten uitvoeren. Ook voor deze kerk zal het gemeentebestuur onderzoeken of een begeleiding door het Projectbureau 'Herbestemming Kerken' mogelijk is.

Voor **Moortsele** wil het gemeentebestuur het beschermde kerkgebouw verkopen. Slechts in tweede orde en indien er zich geen ernstige koper zou aandienen die het gebouw met respect wil in gebruik nemen, zal gewerkt worden aan een invulling ten behoeve van de het sociaal weefsel van de gemeente of voor erfgoed/archiefdoeleinden (het Erfgoedhuis, die de Erfgoedcel Viersprong huisvest, ligt naast de kerk).

Voor de **Ankerkerk** ligt het initiatief bij de eigenaar. Aangezien het ene relatief moderne kerk is, hoort een gebruik door sportverenigingen (turnen, dans...) misschien tot de mogelijkheden.

3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Verdere uitwerking van dit plan.

Het gemeentebestuur heeft een coördinerend ambtenaar aangesteld. De volgende concrete acties zullen daarbij worden ondernomen:

- Het organiseren van een infosessie over dit kerkenbeleidsplan om proces in gang te zetten.
- Het stimuleren van nieuwe initiatieven, suggesties en activiteiten van passend gebruik
- Bij herbestemming: uitwerken van duidelijke afspraken (gebruiksovereenkomst, huishoudelijk reglement) omtrent wat wel en niet kan doorgaan in de kerken.
- Voor de kerken van Gijzenzele en Scheldewindeke een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren
- Bekijken bij de besprekingen in 2019 van de volgende meerjarenbegroting (2020-2025) hoe de neven- of herbestemmingsideeën ook financieel kunnen ingepast worden.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om, naar aanleiding van de jaarlijkse overlegmomenten tussen het centraal kerkbestuur en het gemeentebestuur, na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door het Bisdom en door de gemeenteraad.